

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Guidelines for the Elderly's Social Welfare of the Sub-District Administrative Organization in Muang District, Khon Kaen Province

กวิน วันวิเวก (Kwin Wanwiwake)* ดร.ธนพรรณ ธาณี (Dr. Thanapan Thanee)**

บทคัดย่อ

การศึกษา แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า F-test ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น พบว่าการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านนันทนาการ ด้านการส่งเสริมอาชีพ และด้านบริการทางสังคม สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และ ผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านกิจกรรม เป็นปัญหามากที่สุด แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นว่าแนวทางการจัดสวัสดิการ ควรเป็น ด้านสุขภาพร่างกาย สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับการจัดสวัสดิการจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่าแนวทางการจัดสวัสดิการควรเป็น ด้านจิตใจ

ABSTRACT

The objectives of this research were of quantitative type. The samples for the research consisted of 320 persons. Data were collected through interviews, then analyzed by the SPSS program with percentile, arithmetic mean, standard deviation and F-test. The results of the research: About the status quo of improving the elderly's social welfare of The Sub-district Administrative Organization in Muang District, Khon Kaen Province, this management was found to consist of health promotion, recreation, career promotion and social service. About the problems of such management, the Sub-district Administrative

* นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองคณบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Organization officials and the elderly with welfare provided by the Organization were found to agree that such activity faced the worst problem. About the means for improving the elderly's social welfare, these Organization officials were found to agree that the physical health should be done the most, while the elderly seeking service inside the Organization office agreed that mental should be the priorities.

คำสำคัญ : แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

Key Words : Guidelines for the Elderly's Social Welfare of the Sub-District Administrative Organization in Khon Kaen Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาด้านสาธารณสุขในประเทศไทย มีผลทำให้อัตราการเกิด และอัตราการตายของประชากรในประเทศลดลง ซึ่งส่งผลให้จำนวนและสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องจากอดีต และในอนาคตคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป ไม่เพียงแต่จำนวนและสัดส่วนสูงขึ้นเท่านั้น แต่ละคนยังมีอายุเฉลี่ยยืนยาวขึ้น ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการดูแลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและปัญหาทางด้านจิตใจ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2533-2563 สัดส่วนของผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นร้อยละ 7.17 ในปี พ.ศ. 2538 เป็นร้อยละ 8.21 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 9.45 ในปี พ.ศ. 2548 และคาดว่าจะมีผู้สูงอายุถึงร้อยละ 10.85 ในปี พ.ศ. 2553 (กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538)

จากการที่ประเทศไทยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศจากประเทศเกษตรกรรมไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม วัฒนธรรม และประเพณีภายในประเทศ ส่งผลกระทบสังคมไทยจากที่อดีต มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากลูกหลานและมีสถานภาพสูงเปรียบเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของครอบครัว (เบญจมาศ, 2540) เมื่อเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง

จากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากยิ่งขึ้น ทำให้บทบาทและสถานการณ์ของผู้สูงอายุด้อยลงกว่าเดิม (จันทร์เพ็ญ และคณะ, 2540) จากการที่มีการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองใหญ่ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแต่เดิมผู้สูงอายุได้จะได้รับการดูแลโดยบุคคลในครอบครัว ได้ถูกทำลายโดยขบวนการอุตสาหกรรม การเคลื่อนย้ายของกลุ่มบุคคลวัยทำงาน โดยเฉพาะในวัยหนุ่มสาว ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงค่านิยมด้านวัฒนธรรม และหน้าที่รับผิดชอบ เหล่านี้ล้วนมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อบทบาทและสถานะภาพตลอดจนสภาพของผู้สูงอายุ (รัตนา และอดุลย์, 2538)

ประชากรสูงอายุไทยได้รับความสนใจด้วยความตระหนักว่า ประชากรกลุ่มนี้มีลักษณะเฉพาะตัวมีแบบแผนการดำรงชีวิตที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่จากบุคคลในครอบครัว เนื่องจากการเจ็บป่วยและทุพพลภาพ มีความต้องการบริการด้านสุขภาพและสวัสดิการสังคมที่แตกต่างไปจากกลุ่มอายุอื่น ในอดีตที่ผ่านรัฐบาลเกือบทุกสมัยมีนโยบายมาตรการให้การสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย และผู้ที่สังคมควรช่วยเหลือเกื้อกูล โดยให้ครอบคลุมถึงผู้สูงอายุ นอกจากนี้รัฐบาลยังใช้แนวคิดการจัดการบริหาร โดยสถาบันเป็นหลักในการรองรับปัญหา เช่น การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา และอื่นๆ ซึ่งนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมหลายแขนงพบว่า การใช้แนวคิดการจัดบริหารให้การช่วยเหลือโดยตรงภายใต้เงื่อนไขระเบียบปฏิบัติการ

ต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาลักษณะนั้น มีผลกระทบมากมาย เช่น ทำให้ผู้สูงอายุยึดติดกับการที่รัฐเป็นผู้จัดให้ การต้องแยกจากครอบครัวและชุมชน เข้ารับบริการในสถาบัน และที่สำคัญที่สุด ทำให้ผู้สูงอายุเหล่านั้นขาดโอกาสในการส่งเสริมให้สามารถพึ่งตนเอง และเกิดการเคยชินกับการเป็นผู้ขอรับบริการจนไม่อยากพึ่งพาตนเอง เนื่องจากเป็นหน้าที่ของรัฐและสังคมในการช่วยเหลือเกื้อกูล และรู้สึกว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสซึ่งความรู้สึกดังกล่าวไม่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ด้อยลง (วาทีณี และยุพิน, 2544) จากแผนผู้สูงอายุแห่งชาติทั้ง 2 ฉบับ โดยแผนฉบับแรก ในปี พ.ศ. 2529 (พ.ศ. 2529-2544) วัตถุประสงค์ของแผน คือ เน้นการให้ความรู้และการให้ความคุ้มครองผู้สูงอายุด้านร่างกายและจิตใจ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่ในทางปฏิบัติและมาตรการไม่สามารถเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ ขณะที่แผนที่ 2 ในปี พ.ศ. 2545 (พ.ศ. 2545-2554) เน้นด้านการมีส่วนร่วมของภาคต่างๆ ของสังคม ตั้งแต่ ครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคท้องถิ่น เข้ามาช่วยรับผิดชอบดูแลสวัสดิการผู้สูงอายุ ประกอบการมีนโยบายการปฏิรูปที่เน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในท้องถิ่นมากขึ้น (ระพีพรรณ, 2547)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทั้งนี้ โดยกระทรวงมหาดไทยได้มีการประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกในปี 2538 จนถึงปี พ.ศ. 2549 มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาแล้ว รวม 6,617 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 4 ตุลาคม 2549 โดย สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย) ความมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล คือ เพื่อให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน และปกครองตนเอง ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล สามารถกำหนดทิศทางการนโยบาย โครงการ และกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบล และหมู่บ้านของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับปัญหา และตรงกับความต้องการของประชาชนในตำบล และหมู่บ้านได้อย่างแท้จริง

พื้นที่จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 33.0 ของผู้สูงอายุทั่วประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติกระทรวงมหาดไทยและสารสนเทศและการสื่อสาร, 2549) โดยข้อมูลผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ ภาค จังหวัด และเขตการปกครอง ของจังหวัดขอนแก่นพบว่ามีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 158,499 คน เป็นผู้สูงอายุเพศชาย จำนวน 71,987 คน เป็นเพศหญิง 86,512 คน องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนทั้งหมด 14 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง 4 แห่ง และขนาดเล็ก 10 แห่ง (เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดใหญ่ ซึ่งมีแห่งเดียวได้ยกฐานะเป็น เทศบาลตำบลไปแล้ว) ซึ่งปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้ามามีบทบาทในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น เบี้ยยังชีพ การตรวจสุขภาพ นันทนาการ และกิจกรรมอื่นๆ และการให้บริการและสวัสดิการสังคมในด้านต่างๆ

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่นมีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ที่เรียกว่า “เบี้ยยังชีพ” และการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบอื่นๆ แม้ว่าผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการ แต่พบว่าผู้สูงอายุยังคงประสบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย ปัญหาด้านจิตใจ ปัญหาความยากจน เนื่องจากค่าครองชีพที่สูงในปัจจุบัน และการได้รับบริการยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร การทำความเข้าใจถึงวิถีคิดและวิถีปฏิบัติ

ตลอดจนติดตามนโยบายและแผน การดำเนินงาน ด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยต้องการที่จะทราบว่า สภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเป็นอย่างไร การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

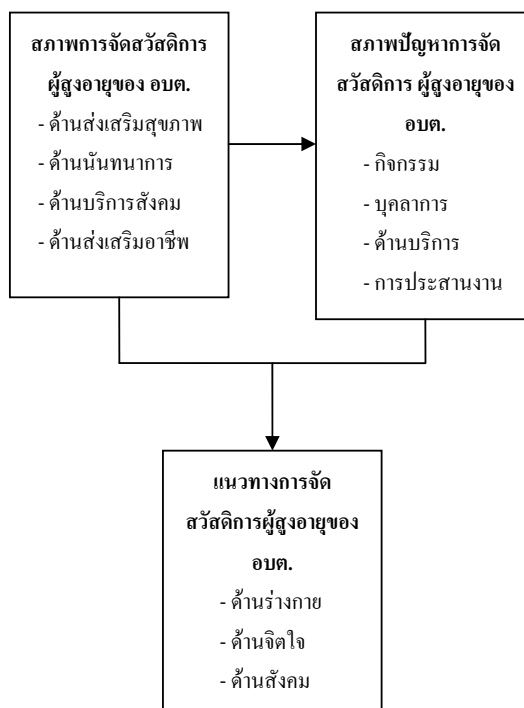
ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย “แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” โดยพื้นที่ทำการศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. ได้ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
3. ได้แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
4. ผลการวิจัยจะได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ประโยชน์แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

สมมุติฐานในการศึกษา

1. องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุแตกต่างกัน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน
ความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคม
สำหรับผู้สูงอายุแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีทั้งหมด 14 แห่ง แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดกลาง 4 แห่ง และ ขนาดเล็ก 10 แห่ง (เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดใหญ่ ซึ่งมีแห่งเดียว ได้ยกฐานะเป็น เทศบาลตำบลไปแล้ว) สุ่มเลือกแบบง่ายโดยวิธีจับสลากได้ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ตำบลศิลา ตำบลสำราญ และตำบลแดงใหญ่

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งหมด 320 คน คือ

1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล วิธีสุ่มเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน

2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน

3) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3 คน

4) นักพัฒนาชุมชน 3 คน

2. ผู้สูงอายุที่ได้รับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจากองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งหมด 1347 คน สุ่มเลือกแบบง่าย การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (1967 อ้างใน สำเร็จและสุวรรณ, 2548) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 308 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) และแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง(structured interview schedule) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวบรวมจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับงานวิจัย

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างของคำถามสำหรับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 สภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 4 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างคำถามสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 4 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึก มาวิเคราะห์ภายในหมวดหมู่และระหว่างหมวดหมู่เพื่อหาความเหมือนและแตกต่างกัน และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุ ใช้ความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสูงสุดของข้อมูล (maximum) และค่าต่ำสุดของข้อมูล (minimum) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. สภาพการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. สภาพปัญหา และแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยประยุกต์ใช้สเกลคำถาม 5 ระดับ (ประคอง, 2542 อ้างใน สำเร็จ และสุวรรณ, 2548) โดยให้คะแนนระดับปัญหา ตามลำดับที่เลือกตอบ ดังนี้

โดยแปลผลระดับปัญหา และแนวทางของการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับปัญหาของการดำเนินงานจัดสวัสดิการผู้สูงอายุที่น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับปัญหาของการดำเนินงานจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับปัญหาของการดำเนินงานจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 เป็นคะแนนบ่งชี้

ถึงระดับปัญหาของการดำเนินงานในจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ มาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับปัญหาของการดำเนินงานจัดสวัสดิการผู้สูงอายุมากที่สุด

4. เปรียบเทียบความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุต่อสภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุต่อแนวทางการให้บริการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ค่าสถิติ F-test ใช้วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในการหาค่าความแตกต่างทางสถิติของค่าคะแนนเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไป โดยทั้งนี้ตัวแปรตามต้องวัดค่าข้อมูล ตัวแปรอิสระแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ เปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้สูงอายุต่อสภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้สูงอายุต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจำแนกตามพื้นที่

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศิลา ตำบลสำราญ และตำบลแดงใหญ่

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ได้รับการจัดสวัสดิการสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า ตำบลศิลา ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุตำบลศิลาส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 เช่นเดียวกับตำบลสำราญ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุตำบลสำราญส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4 ขณะที่ตำบลแดงใหญ่ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุตำบลแดงใหญ่ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 สถานภาพการสมรสของผู้สูงอายุตำบลศิลา ส่วนใหญ่เป็นหม้ายจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 และอาชีพเดิมของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรมจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 อาชีพปัจจุบันของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ ไม่มีอาชีพจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 61.6 เช่นเดียวกับสถานภาพการสมรสของผู้สูงอายุตำบลสำราญ ส่วนใหญ่เป็นหม้ายจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 อาชีพเดิมของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรมจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 อาชีพปัจจุบันของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ ไม่มีอาชีพจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ขณะที่ สถานภาพการสมรสของผู้สูงอายุตำบลแดงใหญ่ ส่วนใหญ่ สมรสจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 อาชีพเดิมของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรมจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 82.8 ส่วนอาชีพปัจจุบันของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรมจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รายได้ต่อเดือนของผู้สูงอายุตำบลศิลา ส่วนใหญ่มีรายได้จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 และพบว่า มีรายส่วนใหญ่อยู่ที่ 500-1,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 ที่มาของรายได้ส่วนใหญ่มาจาก เบี้ยยังชีพและบุตรหลานจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 เช่นเดียวกับรายได้ต่อเดือนของผู้สูงอายุตำบลสำราญ ส่วนใหญ่มีรายได้จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และพบว่า มีรายส่วนใหญ่อยู่ที่ 500-1,000 บาทจำนวน 30 คน

คิดเป็นร้อยละ 34.9 ที่มาของรายได้ส่วนใหญ่มาจาก เบี้ยยังชีพและบุตรหลานจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 ขณะที่รายได้ต่อเดือนของผู้สูงอายุตำบลแดงใหญ่ ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 และพบว่า มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ที่ 500-1,000 บาทจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ที่มาของรายได้ส่วนใหญ่มาจากเบี้ยยังชีพจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุตำบลศิลา ส่วนใหญ่อยู่กับบุตรหลานจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 72.6 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 เช่นเดียวกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุตำบลสำราญ ส่วนใหญ่ อยู่กับบุตรหลานจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 80.2 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 65.1 ขณะที่สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุตำบลแดงใหญ่ ส่วนใหญ่ อยู่กับบุตรหลานจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0

2. สภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศิลา ตำบลสำราญ และตำบลแดงใหญ่

กิจกรรมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น 4 ด้านได้แก่

1. ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ประกอบด้วย การจัดอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ คำแนะนำในการออกกำลังกาย การเล่นกีฬาชนิดต่างๆ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ, การตรวจสุขภาพประจำปี และหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ (กรณีเจ็บป่วย)

2. ด้านนันทนาการ ประกอบด้วย กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมการเต้นรำ กิจกรรมการละเล่นต่างๆ กิจกรรมในวันสำคัญหรือวันนักขัตฤกษ์ และการไปทัศนศึกษา

3. ด้านการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย จัดอบรมพัฒนาฝีมือแรงงาน การไปดูงานทำอาชีพ

เสริม สนับสนุนงบประมาณในการลงทุนทำอาชีพ สนับสนุนแหล่งจำหน่ายสินค้า และเป็นตัวกลางในการติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านบริการสังคม ประกอบด้วย การจ่าย เบี้ยยังชีพ การให้เครื่องอุปโภคบริโภค การได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และการออกเยี่ยม ผู้สูงอายุ

โดยสภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ตำบลศิลา ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 ส่วนตำบลสำราญ ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ ค่าแนะนำในการออกกำลังกาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 91.9 และตำบลแดงใหญ่ ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 56.9 ด้านนันทนาการ ตำบลศิลา ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ การสนับสนุนจัดกิจกรรมในวันสำคัญ หรือวันนักขัตฤกษ์ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 84.8 ส่วนตำบลสำราญ ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ การสนับสนุนจัดกิจกรรมในวันสำคัญ หรือวันนักขัตฤกษ์ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 และตำบลแดงใหญ่ ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ การสนับสนุนจัดกิจกรรมในวันสำคัญ หรือวันนักขัตฤกษ์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ด้านส่งเสริมอาชีพ ตำบลศิลา ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ การสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนทำอาชีพ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ส่วนตำบลสำราญ ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ การสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนทำอาชีพ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 ด้านบริการทางสังคม ตำบลศิลา ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ เบี้ยยังชีพ จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนตำบลสำราญ ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ เบี้ยยังชีพ

จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และตำบลแดงใหญ่ ผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือ เบี้ยยังชีพ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศิลา ตำบลสำราญ และตำบลแดงใหญ่

3.1 สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงาน ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ตำบลศิลามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกิจกรรม ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านนันทนาการ และด้านส่งเสริมอาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.50 เท่ากัน ด้านส่งเสริมสุขภาพ เจ้าหน้าที่ตำบลศิลามีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ระยะเวลาน้อย และขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และ งบประมาณในการสนับสนุนด้านส่งเสริมสุขภาพไม่เพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 ด้านนันทนาการ เจ้าหน้าที่ตำบลศิลามีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ระยะเวลาน้อยและขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมนันทนาการ และ งบประมาณในการสนับสนุนด้านนันทนาการเพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 และด้านส่งเสริมอาชีพ เจ้าหน้าที่ตำบลศิลามีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น บุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญ และงบประมาณในการสนับสนุนด้านส่งเสริมอาชีพไม่เพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 เจ้าหน้าที่ตำบลสำราญมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกิจกรรม ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านส่งเสริมอาชีพ และด้านบริการสังคม โดยมีค่าเฉลี่ย 2.50 เท่ากัน ด้านส่งเสริมสุขภาพ เจ้าหน้าที่ตำบลสำราญมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ระยะเวลาน้อยและขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยมีค่า

เฉลี่ย 3.50 ด้านส่งเสริมอาชีพ เจ้าหน้าที่ตำบลสำคัญมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น วัสดุ/อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพไม่เพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.50 และด้านบริการสังคม เจ้าหน้าที่ตำบลสำคัญมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นงบประมาณในการสนับสนุนด้านบริการสังคมไม่เพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.00 และเจ้าหน้าที่ตำบลแดงใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านบุคลากร มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น เจ้าหน้าที่ในการจัดสวัสดิการมีจำนวนไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00

จากการศึกษาสามารถสรุป ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อสภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในมิติ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงาน โดยภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านกิจกรรม เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.67

3.2 สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงานตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่ได้รับการจัดสวัสดิการจากองค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้สูงอายุตำบลศิลามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกิจกรรม ด้านส่งเสริมสุขภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ด้านส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุตำบลศิลา มีความคิดเห็นในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ระยะเวลาน้อยและขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 ผู้สูงอายุตำบลสำคัญมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย

สูงสุดในกิจกรรม ด้านส่งเสริมอาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12 ผู้สูงอายุตำบลสำคัญมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็นงบประมาณในการสนับสนุนด้านส่งเสริมอาชีพไม่เพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.20 และผู้สูงอายุตำบลแดงใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านบุคลากร มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในประเด็น เจ้าหน้าที่ในการจัดสวัสดิการมีจำนวน ไม่เพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.26

จากการศึกษาสามารถสรุป ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อสภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในมิติ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านกิจกรรมผู้สูงอายุมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง มิติ 4 ด้าน ได้แก่ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงาน ด้านกิจกรรม 4 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านนันทนาการ ด้านส่งเสริมอาชีพ และด้านบริการสังคม โดยรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้านคือ ด้านบริการสังคม ด้านบุคลากร พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 ประเด็นคือ เจ้าหน้าที่ไม่มีความคุ้นเคยกับผู้สูงอายุด้านการบริการ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 ประเด็นคือ เจ้าหน้าที่ไม่มีความพร้อมในการให้บริการ ด้านประสานงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น

3.4 ผลการทดสอบสมมุติฐาน จากการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รวม 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงาน โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง มิติ 4 ด้าน ได้แก่ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงาน ด้านกิจกรรม 4 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านนันทนาการ ด้านส่งเสริมอาชีพ และด้านบริการสังคม โดยรวมพบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน ด้านบุคลากร พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 ประเด็นคือ เจ้าหน้าที่ในการจัดสวัสดิการมีจำนวน ไม่เพียงพอ ด้านการบริการ พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้ 1) การให้บริการแก่ผู้สูงอายุมีทั่วถึง 2) รูปแบบกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ไม่มีความหลากหลาย และไม่ครอบคลุม และด้านประสานงาน พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น

3.6 ผลการทดสอบสมมุติฐาน จากการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รวม 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านประสานงาน โดยภาพรวมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

ในทุกด้าน

4. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ตำบลศิลา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้ง 3 ด้าน ด้านร่างกาย เจ้าหน้าที่ตำบลศิลามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจในการดูแลเอาใจใส่สุขภาพร่างกายผู้สูงอายุโดยความร่วมมือของคนในชุมชน การบริการด้านสุขภาพควรเป็นความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ชุมชน ครอบครัว และควรจัดตั้งชมรมหรือศูนย์ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเพื่อเป็นการดูแล ผู้สูงอายุเจ็บป่วย หรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 ด้านจิตใจ เจ้าหน้าที่ตำบลศิลามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น การแก้ไขด้านจิตใจของผู้สูงอายุ ชุมชน และคนในครอบครัวควรร่วมมือกันควรจัดตั้งกลุ่มที่ปรึกษาเพื่อรับฟังปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุ ควรมีกิจกรรมร่วมกันของผู้ให้บริการชุมชน และผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความคุ้นเคยเพื่อไม่ให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะซึมเศร้า และควรมีผู้เชี่ยวชาญแนะนำวิธีดูแลสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุในชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 และด้านสังคม เจ้าหน้าที่ตำบลศิลามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมหรือชมรมที่ผู้สูงอายุดำเนินการเองเพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะเพื่อนในวัยเดียวกัน ควรมีกิจกรรมส่งเสริมความกตัญญูของคนในครอบครัว และในชุมชนที่มีต่อผู้สูงอายุเพื่อให้เห็นคุณค่าความสำคัญของผู้สูงอายุ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีของท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ และควรมีการจัดประชุมร่วมระหว่างองค์กรกับกลุ่มชมรม

ผู้สูงอายุเพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 เจ้าหน้าที่ตำบลสำราญมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้ง 3 ด้าน ด้านร่างกาย เจ้าหน้าที่ตำบลสำราญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีการร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และครอบครัว ในการดูแลเอาใจใส่เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ควรมีกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจในการดูแลเอาใจใส่สุขภาพร่างกายผู้สูงอายุ โดยความร่วมมือของคนในชุมชน การบริการด้านสุขภาพควรเป็นความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ชุมชน ครอบครัว และควรมีการอำนวยความสะดวกยานพาหนะในการรับส่งผู้สูงอายุในกรณีช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และเจ็บป่วย โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 ด้านจิตใจ เจ้าหน้าที่ตำบลสำราญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น การแก้ไขด้านจิตใจของผู้สูงอายุ ชุมชน และคนในครอบครัว ควรร่วมมือกัน ควรมีกิจกรรมร่วมกันของผู้ให้บริการ ชุมชน และผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความคุ้นเคยเพื่อไม่ให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะซึมเศร้า ควรมีผู้เชี่ยวชาญแนะนำวิธีดูแลสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุในชุมชน และควรมีการเยี่ยมเยียนติดตามสาเหตุปัญหาทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 และด้านสังคม เจ้าหน้าที่ตำบลสำราญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีกิจกรรมส่งเสริมความกตัญญูของคนในครอบครัว และในชุมชนที่มีต่อผู้สูงอายุเพื่อให้เห็นคุณค่าความสำคัญของผู้สูงอายุ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีอันดีของท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ และควรมีการจัดประชุมร่วมระหว่างองค์กรกับกลุ่มชมรมผู้สูงอายุเพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 และเจ้าหน้าที่ตำบลแดงใหญ่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านร่างกาย เจ้าหน้าที่ตำบล

แดงใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจในการดูแลเอาใจใส่สุขภาพร่างกายผู้สูงอายุ โดยความร่วมมือของคนในชุมชน และการบริการด้านสุขภาพควรเป็นความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ชุมชน ครอบครัว โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00

จากการศึกษาสามารถสรุป ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในมิติ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม โดยภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านร่างกาย เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00

4.2 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่ได้รับการจัดสวัสดิการจากองค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้สูงอายุตำบลศิลา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุตำบลศิลา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีกิจกรรมร่วมกันของผู้ให้บริการ ชุมชน และผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความคุ้นเคยเพื่อไม่ให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะซึมเศร้า โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 ผู้สูงอายุตำบลสำราญ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสังคม ผู้สูงอายุตำบลสำราญ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีกิจกรรมส่งเสริมความกตัญญูของคนในครอบครัว และคนในชุมชนที่มีต่อผู้สูงอายุ เพื่อให้เห็นคุณค่าความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 และผู้สูงอายุตำบลแดงใหญ่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสังคม ผู้สูงอายุตำบลแดงใหญ่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในประเด็น ควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมหรือชมรมที่ผู้สูงอายุดำเนินการเองเพื่อให้ผู้สูงอายุได้

พบปะเพื่อนในวัยเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.26

จากการศึกษาสามารถสรุป ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในมิติ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม โดยภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในมิติ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ด้านร่างกาย พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น ด้านจิตใจ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น และด้านสังคม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกประเด็น

4.4 ผลการทดสอบสมมุติฐาน จากการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รวม 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม โดยภาพรวม เจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

4.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุ ต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในมิติ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม ด้านร่างกาย พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในทุกประเด็น ได้แก่ 1) ควรมีการร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และ

ครอบครัว ในการดูแลเอาใจใส่เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ 2) ควรมีกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจในการดูแลเอาใจใส่สุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุ โดยความร่วมมือของคนในชุมชน 3) การบริการด้านสุขภาพควรเป็นความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ชุมชน และครอบครัว 4) ควรมีการอำนวยความสะดวกยานพาหนะ ในการรับส่งผู้สูงอายุ ในกรณีช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และเจ็บป่วย 5) ควรจัดตั้งชมรมหรือศูนย์ผู้สูงอายุ ที่เจ็บป่วยเพื่อเป็นการดูแลผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้านจิตใจ พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกประเด็น ได้แก่ 1) การแก้ไขด้านจิตใจของผู้สูงอายุ ชุมชน และคนในครอบครัว ควรร่วมมือกัน 2) ควรจัดตั้งกลุ่มที่ปรึกษา เพื่อรับฟังปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุ 3) ควรมีกิจกรรมร่วมกันของผู้ให้บริการ ชุมชนและผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความคุ้นเคย เพื่อไม่ให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะซึมเศร้า 4) ควรมีผู้เชี่ยวชาญแนะนำวิธีดูแลสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุในชุมชน 5) ควรมีการเยี่ยมเยียนติดตามสาเหตุปัญหาทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ และด้านสังคม พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในทุกประเด็น ได้แก่ 1) ควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรม หรือชมรมที่ผู้สูงอายุดำเนินการเอง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะเพื่อนในวัยเดียวกัน 2) ควรมีกิจกรรมส่งเสริมความกตัญญูของคนในครอบครัว และคนในชุมชนที่มีต่อผู้สูงอายุ เพื่อให้เห็นคุณค่าความสำคัญของผู้สูงอายุ 3) ควรมีกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีอันดีของท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ 4) ควรมีวิเทศชุมชนที่นำข่าวสารสำหรับผู้สูงอายุของกลุ่ม ชมรมต่างๆ ของผู้สูงอายุในสังคม ชุมชน 3) ควรมีกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีอันดีของท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ 5) ควรมีการจัด

ประชุมร่วมระหว่างองค์กรกับกลุ่ม ชมรมผู้สูงอายุ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และความต้องการ ในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

4.6 ผลการทดสอบสมมุติฐาน จากการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รวม 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม โดยภาพรวม ผู้สูงอายุ มีความคิดเห็น ต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ แตกต่างกันในทุกด้าน

การอภิปรายผล

จากการศึกษา แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง สวัสดิการที่จัดให้บริการแก่ผู้สูงอายุมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ประกอบไปด้วย 1) กิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้สามารถดูแลตัวเองและป้องกันโรคภัยไข้เจ็บได้เบื้องต้น 2) กิจกรรมด้านนันทนาการ จัดเพื่อให้ผู้สูงอายุรู้สึกผ่อนคลาย สร้างความบันเทิง และการพักผ่อนใจ 3) ด้านส่งเสริมอาชีพ เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุที่สนใจมีอาชีพเสริมได้มีโอกาสรสร้างเป็นอาชีพให้กับตนเองเพื่อให้สามารถมีรายได้นำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้ 4) การบริการสังคมในด้านต่างๆ เป็นการให้บริการแก่ผู้สูงอายุที่ยากจนด้อยโอกาสเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความสุขตามอัตภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ศคิพัฒน์ เล็ก และระพีพรรณ (2541), อุไรวรรณ (2550) และ อักขนิช (2547) ที่ได้กล่าวถึง กิจกรรมสวัสดิการสังคมที่ควรจัดบริการแก่ผู้สูงอายุ

สำหรับกลุ่มผู้ที่ได้รับสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่างมีคุณลักษณะของ

กลุ่มเป้าหมายที่เหมือนกัน คือ มุ่งเน้นการจัดบริการสวัสดิการให้กับกลุ่มผู้สูงอายุทั้งที่เป็นผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มผู้เดือดร้อนรวมไปถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มี ความเดือดร้อนในด้านความเป็นอยู่ สอดคล้องกับการให้ความหมายของการบริการ สวัสดิการของ วันทนีย์ วาสิกะสิน ที่กล่าวว่า การจัดสวัสดิการสังคมนั้นไม่ได้หมายถึงเพียง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ยากไร้เท่านั้น แต่รวมไปถึงบุคคลทั่วๆ ไปในสังคม ที่ควรจะได้รับสิทธิการอยู่ดีกินดี ตามปฏิญญาสากลขององค์การสหประชาชาติ ที่กล่าวว่ามนุษย์ทุกคน ต้องได้รับตอบสนองขั้นพื้นฐาน และเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องจัดบริการต่างๆ ไว้ให้

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น มีความสอดคล้องกัน คือ มีปัญหาในด้านงบประมาณ ที่สนับสนุนในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุมีไม่เพียงพอ จำนวนเจ้าหน้าที่ในการจัดสวัสดิการโดยตรงมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ และขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการจัดการดูแลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทำให้การจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ทั่วถึง และไม่ครอบคลุมกับความต้องการของผู้สูงอายุทั้งหมดนอกจากนี้ การฝึกอบรมบุคลากรในการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในสำนักงานเท่าที่ควรซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์รัชนี้ (2544), บุญน้อม (2547) และกองวิชาการและแผนงาน กรมประชาสัมพันธ์ (2538), วาทีนี และยุพิน (2544) รายงานวิจัยเรื่อง ภาคเอกชนกับการให้บริการสุขภาพและดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ปัญหาของการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ มีความสอดคล้องกัน คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ประกอบด้วย ด้านบุคลากรขององค์กรที่มีไม่เพียงพอ ขาดทักษะ ความรู้ ความชำนาญและมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับงาน ด้านงบประมาณ งบประมาณมีไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมในด้านต่างๆ ด้านทรัพยากร มีเครื่องมือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อผู้ที่รับบริการ และอุปกรณ์บางชนิดไม่มีความทันสมัย

ด้านการบริการมีพื้นที่ในการรับผิดชอบให้บริการเป็นจำนวนมากแต่ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากร เวลา งบประมาณ ทำให้การบริการไม่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย การให้บริการและสวัสดิการสังคมต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุมีขอบเขตและรูปแบบที่จำกัดไม่เพียงพอไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้น

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านร่าง ด้านจิตใจ และด้านสังคม พบว่าในภาพรวมทั้งเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจ และทางด้านสังคม ต้องการให้มีการดำเนินการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุภายใต้การร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุโดยตรง ภาคประชาชน รวมทั้งชุมชน เข้ามามีบทบาทในการดูแล จัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุร่วมกันโดยไม่ใช่เป็นเพียงบทบาทของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้นโดยเฉพาะทางด้านจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิพัฒน์ เล็กและระพีพรรณ (2541) และสุภาภรณ์ และวิไลศักดิ์ (2546) ที่กล่าวการกำหนดนโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554) ในด้านนโยบายสวัสดิการสังคมที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย สภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ สภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้านดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในเชิงพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ภายในชุมชนในแต่ละตำบล เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ภายในพื้นที่บริการ

2) ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางในการให้บริการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้สูงอายุเกิดความกระตือรือร้น มองเห็นคุณค่าของตน และสร้างความรู้สึกรักของคนที่เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุมากขึ้น

3) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการอบรมบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยตรง

4) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยตรง และควรจัดการประชุมระหว่างผู้ให้บริการกับผู้สูงอายุที่ได้รับบริการ เพื่อเป็นการให้ผู้สูงอายุได้รับทราบและเข้าใจถึงสิทธิของตนในการได้รับบริการสวัสดิการผู้สูงอายุ และเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1) ควรวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของผู้สูงอายุที่ได้รับบริการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจากองค์การบริหารส่วนตำบล

2) ควรวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษามาตรฐานการให้บริการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในด้านสิ่งแวดล้อมความเป็นอยู่ และด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

กองวิชาการและแผนงาน กรมประชาสงเคราะห์

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.

2538. การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับ

ผู้สูงอายุในรูปแบบของศูนย์บริการ

ทางสังคมผู้สูงอายุ ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์

บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง จังหวัด

กรุงเทพมหานคร. (เอกสารวิชาการฉบับ

ที่ 348 เล่มที่ 13/(2538). (ม.ป.พ.).

จันทร์เพ็ญ ชูประภารณ และคณะ. 2540.

การสำรวจสุขภาพประชากรวัย 50 ปีขึ้นไป

ประเทศไทย พ.ศ. 2538 / โดยคณะ

ทำงานโครงการสำรวจผู้สูงอายุใน

ประเทศไทย พ.ศ. 2538. นนทบุรี:

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

เบญจมาส แพทอง. 2540. บายศรี: สัญลักษณ์ของ

พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ.

บุญน้อม งามเชื้อ. 2547. การพัฒนาแนวทางการ

ดำเนินงานของศูนย์บริการทางสังคมผู้สูง

อายุ ขอนแก่น. รายงานการศึกษาอิสระ

ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พงษ์รัชนี้ อรชร. 2544. ประสิทธิและความพึงพอใจ

ของผู้สูงอายุในการให้บริการของศูนย์

บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ดินแดง. เอกสาร

การวิจัยหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ระพีพรรณ คำหอม. 2547. โครงการการประเมิน

ผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ

สำหรับผู้สูงอายุ. คณะสังคมสงเคราะห์

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะ

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ,

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.

รัตนา เพชรอุไร และ อุดลย์ วิริยเวชกุล. 2538.

หนังสือ การสัมมนาโครงการศึกษาวิจัย

ครบวงจรเรื่องการวิจัยเรื่องผู้สูงอายุใน

ประเทศไทย / งานส่งเสริมการวิจัยและ

ตำรา. กองบริการศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

วาทินี บุญชะลิกษ์ และ ยุพิน วรสิริอมร. 2544.

รายงานวิจัยเรื่อง ภาคเอกชนกับการให้

บริการสุขภาพและดูแลผู้สูงอายุใน

ประเทศไทย. สถาบันวิจัยประชากร

และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ และระพีพรรณ

คำหอม. 2541. รายงานการวิจัย

การพัฒนาสถาบันครอบครัว : ปัจจัยสำคัญ

ในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: คณะ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุภาภรณ์ เตโชวานิชย์และไฉไลศักดิ์ บัวแย้ม. 2546.

การพัฒนารูปแบบการบริการสุขภาพแบบ

องค์รวมแก่ผู้สูงอายุในศูนย์สุขภาพชุมชน

ในเขตจังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ :

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร. 2549. ผู้สูงอายุกับการ

ทำงาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

[ม.ป.ป.]. รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล

จำนวน 6,617 แห่ง. ค้นเมื่อ 22 มีนาคม

2550, จาก [http://www.thailocaladmin.](http://www.thailocaladmin.go.th/work/apt/abt041049.xls)

[go.th/work/apt/abt041049.xls](http://www.thailocaladmin.go.th/work/apt/abt041049.xls)

สำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. 2548.

สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุไรวรรณ พงษ์ศักดิ์. 2550. การประเมินผลความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่เข้ารับบริการในสถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพอลำไยอุปถัมภ์) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี. สาขาวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัชฌิชา ศรีदारัตน์. 2547. สวัสดิการผู้สูงอายุ การจัดการแนวใหม่ เข้าใจภูมิภาค คุณค่าคนชรา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิชุมชนไทย.